

Lausunto

18.2.2021

VN/7835/2019
VN/7835/2019-MMM-213

Liikenne- ja viestintäministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto Liikenne 12 suunnitelmasta

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa koko Suomen saavutettavuuden tärkeyttä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että panostuksia yksityistieavustuksiin lisätään. Lisäksi tarvitaan panostuksia, jotta voidaan taata toimivat, kattavat ja luotettavat viestintäverkot, jotka mahdollistavat työn tekemisen ja palveluiden käytön paikasta riippumatta.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota siihen, että maa- ja metsätalouden elinkeinojen kuljetuksiin tarvitaan koko liikenneverkkoa aina pellolta ja metsästä tuotantolaitoksiin ja satamiin asti. Kuljetuksissa hyödynnetään kaikkia liikennemuotoja. Pääosa kuljetuksista tapahtuu kuitenkin rekoilla. Tämä asettaa suuria vaatimuksia myös alemmalle tieverkolle.

Yksityisteiden osalta ei ole omassa teiden kuntoa kuvaavaa tietoa. Tätä tietoa kuitenkin tarvittaisiin yksityisteiden kunnostamiseen käytettävien määrärahojen kohdentamiseksi. Muuten on riskinä, ettei kunnostustoimenpiteitä toteuteta liikenneverkon toimivuuden kannalta tehokkaimmissa ja vaikuttavimmissa kohteissa.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota viestintäyhteyksien merkitykseen asumisen ja elinkeinojen harjoittamisen mahdollistajana koko Suomessa. Maa- ja metsätaloudessa hyödynnetään paljon digitaalisia tiä, minkä johdosta viestintäyhteyksien on toimittava Suomen jokaisessa kolkassa. Esimerkiksi hakkuuohjeet ja työmaakohteiden tiedot lähetetään suoraan metsäkoneisiin. Vastaavasti tiedot toimenpiteen toteuttamisesta ja sen lopputuloksesta lähetetään tiedonsiirtona toimeksiantajalle.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että Suomi tavoittelee viestintäyhteyksien kehittymistä vähintään Euroopan komission tavoitteiden mukaisesti, joiden mukaan vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä. Yhteyden nopeus on voitava kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.

Liikennejärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi tulisi Liikenne 12 suunnitelmassa huomioida myös yksityistietiedon kehittäminen. Tällä hetkellä yksityisteistä on saatavilla Digiroadista tietoa vain tien keskilinjangeometriasta. Valtion teistä tietokannassa on saatavilla tietoa huomattavasti enemmän. Yksityisteistä tulisi voida tallentaa samaan tietokantaan vastaavat tiedot kuin valtion teistä. Yksityisteitä koskevan tiedon tuotantoon tulisi kehittää kustannustehokkaita tiedontuotantomenetelmiä. Tällöin kaikkia teitä koskeva tieto olisi saatavilla yhdestä paikasta. Tämä loisi parempia mahdollisuuksia logistiikan suunnitteluun.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- Liikenneverkko ja solmukohtat
- Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut
- Liikennejärjestelmän tukitoimet
- Muut toimenpiteet

Toimenpiteiden rahoitus painottuu liikenneverkkoon ja sen solmukohtiin. Rahoituksen painopiste on kaupunkiseuduilla. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että yli 95% Suomen maapinta-alasta on maaseutua. Yleisesti ottaen haja-asutusalueita ja niiden lähtökohtia on pyritty huomiomaan suunnitelmassa, mutta rahoituksen painotuksessa maaseutualueita olisi voitu huomioida nykyistä paremmin. Liikennejärjestelmän tukitoimiin tulisi esimerkiksi lisätä yksityistiedon kehittäminen.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että valtion väyläverkon korjausvelkaa lyhennetään kustannustehokkaasti kysynnän mukaan priorisoiden elinkeinoelämän ja työssäkäynnin tarpeet. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että koko Suomen liikenneverkosto on maa- ja metsätalouden kuljetusten käytössä. Suunnitelman mukaan osalla vähäliikenteistä valtion väyläverkkoa korjausvelka voisi kasvaa. Käytännössä tämä tulisi tarkoittamaan alemman tieverkon rapautumista maaseudulla. Tämä tulisi lisäämään alueiden eriarvoisuutta ja vähentämään elinkeinojen harjoittamisen mahdollisuutta.

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että visiossa tulisi huomioida eri alueiden (maaseudut, kaupungit ja saaristo) erilaiset mahdollisuudet ja tarpeet liikkumiseen. Kestävien liikkumismuotojen hyödyntäminen ei tällä hetkellä ole mahdollista kaikilla alueilla, erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja saaristossa.

Ihmisten liikkuvuuden yhteydessä esille tulisi vahvemmin nostaa monipaikkaisuus, erityisesti kaupunkien ja maaseutu- sekä saaristoalueiden välinen liikkuvuus. Eri alueiden välinen saavutettavuus on keskeistä alueiden sisäisen saavutettavuuden lisäksi.

Paikkaperustaisuus tulisi huomioida liikennejärjestelmän tulevaisuuden ratkaisujen suunnittelussa. Useat ratkaisut kaupunkialueilla eivät sovellu maaseutu- ja saaristoalueille kopiaitavaksi, vaan tarvitaan erillisratkaisuja. Lisäksi on hyvä pitää mielessä, että myös maaseutu- ja saaristoalueet ovat erilaisia.

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

Suhteessa kunnianhimoiseen visioon toimenpiteet jäävät melko yleisiksi.

Digitaalisiaatio ja tiedon hyödyntäminen ovat keskeisessä roolissa vision saavuttamisessa. Esimerkiksi vision mukaan kuljetusketjujen toimintaa kaikissa liikennemuodoissa on tehostettu digitaalisiaation ja tiedon turvallisen hyödyntämisen keinoin. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, ettei toimenpideohjelma sisällä toimenpiteitä yksityisteitä koskevan tiedon kehittämiseksi.

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

Maa- ja metsätalousministeriö ei ota kantaa vaikutustenarvioinnin lainsäädännön vaatimusten täyttymiseen.

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

Kyllä. Olisi kuitenkin toivottavaa, että vaikutusten suuruutta voitaisiin esittää sanallisen kuvauksen lisäksi myös numeerisina arvioina.

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

Maa- ja metsätalousministeriö pitää prosessi pääosin hyvänä. Kehitettävää olisi kuitenkin vuorovaikutuksen järjestämisessä.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Metsäneuvos

Niina Riissanen